Yttrande över promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag

9

LS 2017-1225

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-11-29

LS 2017-1225

Landstingsstyrelsen

Yttrande över promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag

Föredragande landstingsråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att lämna synpunkter på promemorian Vissa förslag på ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Finansdepartementet över promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag, i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Landstingsrådsberedningens motivering

Landstingsstyrelsen instämmer i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande och förslag till yttrande.

Finansdepartementet promemoria gäller förslag för förenkling av förutsättningarna för upphandling av välfärdstjänster så som till exempel hälsovård, socialtjänst, utbildning och därmed närbesläktade tjänster. I promemorian föreslås vissa ändringar och kompletteringar av de förslag som Välfärdsutredningen tidigare lagt fram i betänkandet *Ordning och reda i Välfärden (SOU 2016:78).*

Landstingsstyrelsen har tidigare tillstyrkt förslaget att införa ett nytt kapitel i LOU för välfärdstjänster, eftersom det är en förenkling mot vad som gäller

idag. Samtidigt konstaterades att det i de allra flesta fall saknade praktisk betydelse för Stockholms läns landsting, då landstingets upphandlingar av välfärdstjänster i normalfallet omfattar betydande värden och således inte blir föremål för de förenklade reglerna.

Det nu remitterade förslaget tillstyrks också eftersom det i förhållande till nuvarande lagstiftning innebär en förenkling, samtidigt som det tryggar att kontrakt avseende välfärdstjänster tilldelas på ett öppet och rättssäkert sätt.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 oktober 2017
Förslag till yttrande
Sammanfattning av Finansdepartementets promemoria – Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag

Irene Svenonius

Gustaf Drougge

Stockholms läns landsting

2017-10-27
LS 2017-1225

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Juridik
Pär Kramming

Landstingsstyrelsen

Yttrande över promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag

Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att lämna synpunkter på promemorian Vissa förslag på ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 oktober 2017
Förslag till yttrande
Sammanfattning av Finansdepartementets promemoria – Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Finansdepartementet över promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag, i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Finansdepartementet föreslår att upphandling av välfärdstjänster under EU:s tröskelvärde, oavsett om upphandlingen har ett bestämt gränsöverskridande intresse eller inte, ska annonseras i en allmänt tillgänglig elektronisk databas. Upphandlingar vars värde understiger cirka

1,9 miljoner kronor behöver dock inte annonseras enligt förslaget. Finansdepartementet föreslår därutöver att upphandlande myndigheter vid alla upphandlingar av välfärdstjänster ska åläggas informations- och dokumentationsplikt enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. I promemorian föreslås även att LOU:s rättsmedel avseende bestämmelser om överprövning, upphandlingsskadeavgift och tillsyn, ska gälla vid all sådan upphandling.

Förslaget tillstyrks eftersom det innebär en förenkling vid upphandlingar av välfärdstjänster som till exempel sjukvårdstjänster i förhållande till nu gällande bestämmelser i lagen om offentlig upphandling.

Bakgrund
Det nu föreliggande förslaget som remitterats gäller förenkling av förutsättningarna för upphandling av välfärdstjänster så som till exempel hälsovård, socialtjänst, utbildning och därmed närbesläktade tjänster. Finansdepartementets förslag bygger vidare på, och ändrar, det förslag Välfärdsutredningen tidigare lagt fram i betänkandet *Ordning och reda i Välfärden (SOU 2016:78)*.

Välfärdsutredningens har sitt betänkande bland annat lämnat förslag på ett nytt kapitel, 19 a LOU. Förslaget innehåller regler för upphandling av sådana välfärdstjänster som räknas upp i den föreslagna bilagan 2a till LOU. I bilagan framgår att det är tjänster inom hälsovård och socialtjänst som åsyftas med välfärdstjänster. Välfärdsutredningen ville förenkla tillämpningen av upphandlingsbestämmelserna för upphandlingar vars värde uppgår till eller överstiger EU:s tröskelvärde (750 000 euro). Sådana upphandlingar av välfärdstjänster vars beräknade värde understiger tröskelvärdet och som saknar ett bestämt gränsöverskridande intresse föreslogs helt undantas från LOU.

Landstinget har i remissyttrande, beslutat den 21 februari 2017, LS 2016-1449, över Välfärdsutredningens betänkande tillstyrkt förslaget att införa ett nytt kapitel i LOU för välfärdstjänster eftersom det är en förenkling mot vad som gäller idag. Vidare angavs i yttrandet för landstingets vidkommande att Välfärdsutredningens förslag i de allra flesta fall saknade praktisk betydelse då landstingets upphandlingar av välfärdstjänster i normalfallet omfattar betydande värden och således inte blir föremål för de förenklade reglerna.

I syfte att säkerställa att kontrakt avseende välfärdstjänster tilldelas på ett öppet och rättssäkert sätt föreslås nu i Finansdepartementets promemoria vissa ändringar och kompletteringar i Välfärdsutredningens förslag.

Förslagen i promemorian ska inte innebära några begränsningar av upphandlande myndigheters möjlighet att tilldela kontrakt till idéburna leverantörer jämfört med Välfärdsutredningens förslag. Förslagen bedöms kunna bidra till att idéburna och andra leverantörer ges bättre möjligheter att få kännedom om de tillfällen som finns att leverera till offentlig sektor.

Finansdepartementet föreslår nu att upphandlingar av välfärdstjänster under EU:s tröskelvärde som huvudregel, oavsett om det finns ett gränsöverskridande intresse eller inte, ska offentliggöras genom en annons om upphandling. Den huvudsakliga ändringen i Finansdepartementets promemoria i förhållande till Välfärdsutredningens förslag är att kontrakt vars värde överstiger 28 % av EU:s tröskelvärde (cirka 1,9 miljoner kronor) och som inte har ett bestämt gränsöverskridande intresse inte kan direkttilldelas utan föregående annonsering. Det innebär att gränsen nu har sänkts i förhållande till Välfärdsutredningens förslag och utrymmet för förenklingar begränsats. Det kan dock konstateras att gränsen höjts för upphandlingar av välfärdstjänster i förhållande till vad som gäller idag (cirka 500 000 kronor) enligt LOU.

Således kan kontrakt vars värde understiger 1,9 miljoner kronor direkttilldelas utan föregående annonsering. De enda förfaranderegler som myndigheten i dylika fall behöver beakta är skyldigheten att informera berörda leverantörer om upphandlingens resultat samt skyldighet att dokumentera genomförandet av upphandlingen. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.

LOU:s bestämmelser om rättsmedel dvs. överprövning i förvaltningsrätt föreslås bli tillämpliga vid upphandling av välfärdstjänster under tröskelvärdet. Undantag från avtalsspärren ska dock gälla när upphandlingen kunnat ske utan föregående annonsering. Även LOU:s bestämmelser om upphandlingsskadeavgift och tillsyn föreslås bli tillämpliga på upphandling av alla välfärdstjänster under EU:s tröskelvärde.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. Äldre bestämmelser ska gälla för sådan upphandling som har påbörjats före ikraftträdandet.

Överväganden
Landstinget tillstyrkte Välfärdsutredningens förslag och inställningen kvarstår. Ett högre belopp bidrar till förenklingar av genomförandet av upphandlingar av välfärdstjänster i större utsträckning än nu föreliggande reviderade förslag. Förslaget som nu remitterats tillstyrks också eftersom

det i förhållande till den nuvarande lagstiftningen innebär en förenkling. Dessutom torde förslaget bidra till ökade möjligheter för idéburna företag att tilldelas offentliga kontrakt än vad som gäller idag. Välfärdsutredningens förslag bedöms dock i ännu större utsträckning möjliggjort kontrakt för idéburna företag.

Upphandlingar av välfärdstjänster vars värde understiger 28 % (cirka 1,9 miljoner kronor) av EU:s tröskelvärden kommer enligt förslaget endast kunna överprövas om en upphandlande myndighet brustit i den informations- och dokumentationsplikt som följer av kapitel 19 a LOU. Kontrakt vars värde överstiger ca 1,9 miljoner kronor men understiger EU:s tröskelvärde kommer även kunna överprövas om de upphandlingsrättsliga allmänna principerna åsidosatts. Till skillnad från Välfärdsutredningens förslag blir således rättsmedel, i begränsad utsträckning, tillämpliga för kontrakt under EU:s tröskelvärden. Det rör sig dock om förhållandevis begränsade möjligheter som inte bedöms bli särskilt betungande för upphandlande myndigheter eftersom det endast är ett fåtal av de aktuella reglerna som en upphandlande myndighet bedöms kunna bryta mot, och som därmed kan ligga till grund för en begäran om överprövning.

Förvaltningen föreslår att förslaget tillstyrks.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget innebär minskade kostnader avseende genomförandet av upphandlingar i de fall då värdet av kontraktsföremålet understiger 28 % av EU:s tröskelvärde, eftersom kontrakt i dylika fall kan direkttilldelas. I förhållande till nuvarande ordning innebär förslaget i övriga delar inga ökade kostnader.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist

Beslutsexpediering:
Akt
Finansdepartementet
SLL Juridik och upphandling

Godkänd av Malin Frenning, 2017-11-06

Finansdepartementet
FI2017/03767/OU

Yttrande över Finansdepartementets promemoria Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag

Finansdepartementet har genom remiss bjudit in Stockholms läns landsting att lämna synpunkter på promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag.

Stockholms läns landsting har tidigare genom remiss yttrat sig över Välfärdsutredningens förslag (SOU 2017:76). Landstinget har då ställt sig positivt till förslaget om ett nytt kapitel i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) för så kallade välfärdstjänster, inklusive att sådana tjänster undantas från lagens tillämpningsområde i de fall då upphandlingens värde understiger EU:s tröskelvärde och saknar ett bestämt gränsöverskridande intresse. Landstinget uttalade att Välfärdsutredningens förslag i denna del utgör en eftersträvansvärd förenkling jämfört med nuläget men tillade att förslaget för landstingets vidkommande i de allra flesta fall saknar praktisk betydelse. Detta eftersom landstingets upphandlingar i normalfallet omfattar betydande värden samt att tröskeln för när samhandelskriteriet är uppfyllt i vilket fall är låg.

Även om Stockholms läns landsting fortfarande hade välkomnat en utformning av kapitel 19 a i enlighet med Välfärdsföreningens förslag ansluter landstinget till slutsatsen att Finansdepartementets förslag inte innebär några större praktiska begränsningar för en upphandlande myndighet att välja vilken leverantör som ska utföra tjänsten. Ej heller bedöms konsekvensen av att bestämmelserna om rättsmedel blir tillämpliga vid upphandlingar under tröskelvärdena, oavsett gränsöverskridande intresse, innebära någon större börda för upphandlande myndigheter.

Stockholms läns landsting ansluter till slutsatsen att Finansdepartementets förslag säkerställer att kontrakt avseende välfärdstjänster tilldelas på ett öppet och rättssäkert sätt och utgör en lämplig anpassning av LOU. Stockholms läns landsting tillstyrker således Finansdepartementets förslag.

Promemorians huvudsakliga innehåll

Välfärdsutredningen har i betänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78) bl.a. föreslagit ändringar i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) när det gäller upphandling av välfärdstjänster vars värde understiger EU:s tröskelvärde. I denna promemoria föreslås vissa ändringar och kompletteringar av de förslag som Välfärdsutredningen har lämnat. Promemorians förslag innebär bl.a. att upphandling av välfärdstjänster under EU:s tröskelvärde, oavsett om upphandlingen har ett bestämt gränsöverskridande intresse eller inte, ska annonseras i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig. Ett undantag från annonseringsskyldigheten föreslås dock bl.a. för de fall då upphandlingens värde understiger 28 procent av tröskelvärdet. Vidare föreslås att upphandlande myndigheter ska vara skyldiga att informera berörda leverantörer om resultatet av upphandlingen och dokumentera dess genomförande. I promemorian föreslås även bl.a. att 20–22 kap. LOU, som innehåller bestämmelser om överprövning, upphandlingsskadeavgift och tillsyn, ska gälla vid all sådan upphandling.

Syftet med förslagen är att säkerställa att kontrakt avseende välfärdstjänster tilldelas på ett öppet och rättssäkert sätt.

I promemorian föreslås vidare vissa följdändringar i LOU som bedömts nödvändiga med anledning av Välfärdsutredningens förslag och de förslag som lämnas i promemorian.

Syftet är inte att förslagen i denna promemoria ska innebära några begränsningar av upphandlande myndigheters möjlighet att tilldela kontrakt till idéburna leverantörer jämfört med Välfärdsutredningens förslag. Tvärtemot bedöms förslagen kunna bidra till att idéburna leverantörer ges bättre förutsättningar att få kännedom om de möjligheter som finns att leverera till offentlig sektor, vilket kan stärka det civila samhällets långsiktiga villkor. Förslagen bedöms också bättre uppfylla de rättssäkerhetskrav som bör gälla även vid upphandling av välfärdstjänster.